

ventes der heller ikke af dem, at de skal gøre det. Dag Rasmussen beskriver en særlig socialitet, som han kalder ad hoc-socialitet. Det er en form for socialitet, hvor man kan finde selskab og ofte også hjælp, når man har brug for et hurtigt lån, men hvor relationerne synes uendelige skrøbelige og opløses i det øjeblik, den enkelte ikke er i stand til at opretholde sin bevægelse gennem byen på grund af sygdom eller andre problemer. Hvis ikke man er at finde i byens rum, findes man slet ikke.

Bogen giver ikke løsningsforslag på de problemer, de ældre kæmper med. I et appendiks peger Dag Rasmussen dog på, hvordan bogens indsigter kan bruges af politikere og velfærdsarbejdere. Han understreger her, at de ældre gerne vil hjælpes, men at de gør alt for at undslippe tilbud, der lugter af pædagogiserende, opdragende interventioner, der vil have dem til at tilpasse sig samfundets normer og krav. I stedet er accept af deres alternative leveform og opbygningen af tillidsfulde relationer forudsætningen for, at disse mennesker vil gribe den hjælp, der tilbydes.

Bogens kvaliteter består i, at den beskriver en social verden befolket af mennesker, som vi alle er stødt på, når vi går gennem byen, men som kun få har et egentligt kendskab til. I bogen udfoldes samtidig usædvanligt rige etnografiske beskrivelser og analyser, som bidrager med vigtige indsigter til det sociale arbejde. Bogen er relevant til undervisningsbrug i fag som antropologi, sociologi og pædagogik. Den er også oplagt læsning i de sociale professionsfag og af alle, der arbejder på det socialpolitiske område.

Stine Grønbæk Jensen

Postdoc

Dansk Center for Aldringsforskning, Syddansk Universitet

Tilknyttet Danmarks Forsorgsmuseum

REGNAR KRISTENSEN & CLAUDIA ADEATH VILLAMIL: The Children of Gregoria. Dogme Ethnography of a Mexican Family. New York: Berghahn Books 2020. 280 sider. ISBN 978-17-8920-653-1 (hb). ISBN 978-17-8920-654-8. Pris: \$149/£110.

Los hijos de Gregoria. Relato de una familia mexicana. Mexico D.F: Penguin Random House Grupo Editorial, Grijalbo 2020. 328 sider. ISBN 978-60-7318-936-1. Pris: \$149.

Kan etnografi stå alene og tale for sig selv? Hvad sker der, når etnografien fortælles fri for teori og akademiske argumenter? *The Children of Gregoria* er et bud på dette, der drager læseren ind i tre generationer af den mexicanske fami-

lie Rosales' liv i et af Mexico Citys fattigere kvarterer. Både titlen og bogens polyfoniske fortællerstil trækker tråde til klassikeren fra 1961, *The Children of Sanchez*, skrevet af den amerikanske antropolog, Oscar Lewis, som ligeledes eksperimenterede med en formidling af det etnografiske materiale, hvor feltens stemme er så meget i fokus som muligt. *The Children of Gregoria*, som er udkommet 59 år senere, følger Rosales-familiens prekære liv i selvsamme kvarter, hvor Sanchez-familien er fra, og hvor mange af de samme sociale problematikker opleves endnu såsom korrupsion, kriminalitet, vold og mangel på retssikkerhed for samfundets fattigere klasser. Rosales-familiens fortællinger vidner til gengæld også om et Mexico, der i de seneste par årtier er blevet præget af de sociale konsekvenser fra kartellernes narkohandel såsom stofmisbrug og stigende vold relateret til narkokrig og lokale kriminelle banders involvering i denne. Et af familiemedlemmerne, Israel, har en høj position i en lokal bande, men hans kriminelle aktiviteter er snarere baggrunden end omdrejningspunktet for denne bog, der handler om familieloyalitet og -illoyalitet i en kontekst af social ulighed og marginalisering.

„Hvis hun ikke var sådan, ville livet allerede have ædt hende og spyttet hende ud igen.“ Sådan siger datteren, Luz, om sin mor, Gregoria Rosales, som er bogens hovedperson (s. 26-27). Hvert ord i bogens 11 kapitler er blevet talt ind i en mikrofon af en af Rosales-familiemedlemmerne, transskriberet og redigeret efterfølgende af forfatterne i tilblivelsen af denne bog. På denne måde er bogen en fortælling om Rosales-familien fortalt gennem deres egne ord og på deres egne poetiske præmisser. Fuld af bandeord og stærke vendinger fortæller de om og genskaber et barskt liv, hvor man skal gøre sig hård for at overleve. I næsten otte år har forfatterne tilbragt tid med og interviewet Gregoria, seks af hendes børn og deres nærmeste familie. Bogen afspejler denne intimitet og fortrolighed, som forfatterne har opnået gennem mange års samvær med Rosales-familien.

Bogens første kapitel starter med Gregorias og to af hendes børns erindring af det famøse jordskælv i Mexico City 1985, der ødelagde tusindvis af familiers hjem – inklusive Rosales-familiens. Derefter flytter Gregoria med sine på det tidspunkt små børn ind i et socialt boligbyggeri støttet af baptistkirken i et nabokvarter, som Gregoria i denne bog vælger at kalde *Esperanza* („håb“ på spansk). Resten af kapitlerne gengiver Rosales-familiemedlemmernes beskrivelser og refleksioner over forskellige aspekter, relationer og begivenheder i deres liv i og omkring Esperanza. Gennem deres vidnesbyrd kommer bogen ind på en lang række klassiske antropologiske temaer såsom familie, religion og tro, helbred og vold. Analysen er dog op til læseren selv, i og med at forfatternes stemmer kun kommer til udtryk i Ragnar Kristensens refleksioner om bogen (i den engelske udgave) i „Appendix I“, et manifest i „Appendix II“ samt et kort forord og et efterord.

Inspireret af den filmiske dogmebevægelse fra 1995 har forfatterne Regnar Kristensen og Claudia Adeath udformet et manifest for, hvad de kalder *dogmeetnografi*, med 10 regler, der har til hensigt at bringe informanterne og deres fortælling i fokus. Dogmeetnografien er et bud på en gentænkning af det komplekse forhold mellem forsker, informant, tekst og læser, der især blev sat spørgsmålstegn ved i den antropologiske disciplin i 80'erne og 90'ernes repræsentationsdebat og postkoloniale selvrefleksion over forskerens rolle i konstruktionen af „kultur“. Men som Kristensen reflekterer i „Appendix I“, frigør dogmeetnografi ikke forskeren fra at have en autoritær indflydelse på, hvordan informanternes fortælling repræsenteres og guider læserens potentielle analyse. For eksempel har Rosales-familiemedlemmerne ikke deltaget i det kæmpe arbejde med at udvælge, redigere, komprimere og stykke de i alt 3.500 transskriberede sider sammen til en sammenhængende fortælling, hvilket dermed afspejler forfatternes ønskede udtryk og struktur.

I modsætning til Oscar Lewis' kronologiske struktur i *The Children of Sanchez* har Kristensen og Villamil valgt at inddele Rosales-familiens fortællinger i tematiske kapitler, som er del af tre overordnede linjer. Kapitel 2, 4 og 11 handler overordnet om familiemedlemmernes personlige relationer, herunder temaer som husvold og utroskab. Kapitel 1, 6, 8, 9 og 10 drejer sig om konkrete begivenheder såsom jordskælvet (kapitel 1) eller Gregorias' søn, Marios, fængselsforløb (kapitel 6). En tredje overordnet linje handler om socioøkonomiske og kulturelle aktiviteter, som dækkes i kapitel 3 gennem et fokus på forskellige former for uformelt arbejde og kriminelle aktiviteter, kapitel 5 om vold, og kapitel 7 om religion og overtro. Hvert kapitel springer mellem Gregorias, hendes børns og andre familiemedlemmers perspektiv. Det giver en form for validitet at læse om samme situation ud fra forskellige perspektiver, men det gør også ofte læsningen staccatolignende og gør det svært at holde styr på de mange fortælleres relationer, personlige motivationer og handlingsrum.

Ifølge Kristensen er den akronologiske, tematiske fortællerlinje et forsøg på at undgå en psykoanalytisk læsning af Rosales-familien, som han argumenterer for, at Lewis' monografi lægger op til ved at strukturere Jesus Sanchez' fortællinger fra barndomserindringer til voksenliv. Kristensen argumenterer, at *The Children of Sanchez*' fortællerstruktur implicit underbygger Lewis' stærkt kritiserede teori om, at et særligt værdisystem eller en „fattigdomskultur“ indlejres fra barndommen, hvis man vokser op i fattigdom og er med til at reproducere fattige menneskers marginalisering i samfundet. Fremhævelsen af udvalgte temaer frem for familiemedlemmernes personlige udvikling er forfatternes forsøg på en struktur, der ikke leder op til en individualiserende „victim blaming“ af Rosales-familiens medlemmer, men som i stedet opfordrer læseren til at reflektere over de undertrykkende sociale og kulturelle omstændigheder.

Dogmeetnografien har dog sine udfordringer og begrænsninger i forhold til en sådan refleksion fra læserens side. Den direkte gengivelse af fortællersituationen og udelukkelsen af forskerens „voiceover“ skaber nogle implicitheder og manglende kontekst, blandt andet manglende situering af tid og beskrivelser af steders materialitet, hvor det er op til læserens fantasi eller forhåndsviden om Mexico at udfylde hullerne. Når det er sagt, giver bogen dog et stærkt etnografisk vidnesbyrd og perspektiv på en lang række generelle sociale, kulturelle problematikker og omstændigheder i Mexico såsom udbredelsen af *machismo* (et begreb, som bruges om et kvindeundertrykkende mandsideal i Latinamerika), der sameksisterer med en national idealisering af moderfiguren (i bogen repræsenteret som Gregoria). Eller den stigende popularitet af dødshelgenen *La Santa Muerte* (jf. Kristensen 2016).

Bogens formål er at give et bud på, hvordan etnografi kan formidles ved, at det er „de gode historier“ og ikke et analytisk fokus, der driver fortællerlinjen. Resultatet er en stærkt læseværdig og underholdende bog, der kan læses af en bred skare af både akademikere og ikke-akademikere, der er interesserede i at læse en mexicansk families vidnesbyrd fra deres intense liv i et urbant miljø fuld af sociale konflikter og udfordringer. Under dogmeetnografiens regler bliver de sociale, kulturelle omstændigheder, som Rosales-familien befinder sig i, ikke ekspliciteret eller analyseret af forfatterne, men bliver fortalt indirekte gennem Rosales-familiemedlemmernes egne fortællinger og refleksioner, der udfolder multiple aspekter og nuancer af deres dramatiske liv, hvor de er både ofre for og udøvere af vold og kriminalitet. Bogen giver derved stemme til en gruppe fra den kriminelle eller kriminaliserede del af det mexicanske urbane samfund, hvis stemme sjældent bliver hørt i offentligheden, og bidrager til forståelsen af et vigtigt perspektiv i studier af Mexico, marginaliseringsprocesser og familieliv. Bogen bidrager særligt til kriminologiske og antropologiske studier af vold og kriminalitet, da den giver en sjælden intim indsigt i det komplekse familieliv og menneskelige relationer, der eksisterer rundt om de kriminelle aktiviteter.

Litteratur

Kristensen, Regnar Albæk

2016 How did Death become a Saint in Mexico? *Ethnos* 81(3):402-24. DOI: <https://doi.org/10.1080/00141844.2014.938093>

Erika Skov
Ph.d.-studerende
Institut for Antropologi, Københavns Universitet